

ת"פ 44545/02/19 - מדינת ישראל נגד סמיר סילאוי

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 44545-02-19 מדינת ישראל נ' סילאוי(עציר)

תיק חיצוני: 391526/2018

בפני כבוד השופט יוסי טורס

מאשימה מדינת ישראל

נגד

נאשם סמיר סילאוי

החלטה

בקשה לביטול כתב האישום בשל היעדר שימוע, בהתאם לסעיף 60א' לחוק סדר הדין הפלילי, תשמ"ב-1982 (להלן - חוק סדר הדין הפלילי או חסד"פ).

העובדות וטענות הצדדים

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של החזקת סכין, לפי סעיף 186 (א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977. הנאשם טוען כי לא קיבל מכתב יידוע טרם הגשת האישום, כנדרש בסעיף 60א' לחסד"פ, שכן המכתב נשלח לכתובת כלשהי בנצרת, כאשר הוא היה אסיר והדבר היה ידוע למאשימה. יצוין כי המכתב לא התקבל בפועל על ידי איש והוחזר למאשימה. לאור כך סבור הוא שיש לבטל את כתב האישום.

2. המאשימה אינה חולקת על כך שנפלה טעות באופן משלוח מכתב היידוע, אך סבורה שהסעד הנכון הוא מתן זכות שימוע בדיעבד ולא ביטול כתב האישום.

דין והכרעה

3. כאמור, המאשימה מסכימה שנפל פגם באופן משלוח המכתב לנאשם ויפה עשתה. לאור כך, השאלה היא מה תוצאתו של פגם זה ובמילים אחרות - האם נפגעה זכותו של הנאשם באופן המצדיק את ביטולו של כתב האישום, או שמא ניתן להביא פגם זה לכדי תיקון בדרך מידתית יותר.

4. סעיף 60א' לחוק סדר הדין הפלילי קובע כך:

60א. (א) רשות התביעה שאליה הועבר חומר חקירה הנוגע לעבירת פשע תשלח לחשוד הודעה על כך לפי הכתובת הידועה לה, אלא אם כן החליט פרקליט מחוז או ראש יחידת התביעות, לפי הענין, כי קיימת מניעה לכך.

(ב) בהודעה תצוין כתובתה של רשות התביעה שאליה ניתן לפנות בכתב לבירורים ולהצגת טיעונים.

(ג) נשלחה הודעה לפי סעיף זה בדואר רשום, רואים אותה כאילו הומצאה כדין גם בלא חתימה על אישור מסירה.

(ד) חשוד רשאי, בתוך 30 ימים מיום קבלת ההודעה, לפנות בכתב לרשות התביעה כאמור בסעיף קטן (ב), בבקשה מנומקת, להימנע מהגשת כתב אישום, או מהגשת כתב אישום בעבירה פלונית; פרקליט המדינה, פרקליט המחוז, ראש יחידת התביעות או מי שהם הסמיכו לכך, לפי הענין, רשאים להאריך את המועד האמור.

(ה) החליט פרקליט מחוז או ראש יחידת התביעות, לפי הענין, מטעמים שיירשמו, כי הנסיבות מצדיקות זאת, רשאי הוא להגיש כתב אישום, בטרם חלפו 30 הימים ואף בטרם פנה החשוד כאמור בסעיף קטן (ד).

(ו) אין בהוראות סעיף זה כדי לשנות מהוראות סעיף 74.

(ז) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על מי שבעת העברת חומר החקירה היה נתון במעצר, והוגש נגדו כתב אישום בתקופת מעצרו.

(ח) הוראות החוק לתיקון סדרי המנהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958, לא יחולו לענין סעיף זה, ואולם תינתן לחשוד הודעה בכתב על החלטת רשות התביעה בהקדם האפשרי ורשאית רשות התביעה להזמין את החשוד להציג בפניה את טיעוניה בעל פה.

(ט) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע סוגי פשעים שלגביהם לא יחולו הוראות סעיף קטן (א). (ההדגשה שלי - י.ט.).

5. אין מחלוקת שהנאשם היה אסיר בעת משלוח מכתב היידוע וכי הדבר היה ידוע למאשימה ובכל מקרה היה ביכולתה לדעת זאת בקלות, שכן העבירה בוצעה בבית הכלא בהיותו אסיר, כחודש וחצי טרם משלוח המכתב. החוק קובע כי מכתב היידוע יישלח לכתובת "הידועה" למאשימה ואף אינו דורש קיומו של אישור מסירה על מנת שההמצאה תהיה כדין. בכך, הקל המחוקק עם המאשימה ומובן שאין לדרוש הוכחה שהמכתב אכן הגיע לידי החשוד. ואולם, אין מקום להפוך דרישה זו לפורמאלית בלבד ואת המונח "כתובת ידועה" יש לפרש באופן שיגשים את תכלית הסעיף. תכליתה של חובת היידוע היא להביא לידיעת החשוד את זכותו לפנות בבקשה להימנע מהגשת אישום נגדו. לאור כך על המאשימה לעשות מאמץ סביר לשלוח את מכתב היידוע לכתובת בה קיים סיכוי סביר שהחשוד יקבלו ויוכל לפעול על פי זכותו. רק כך תוגשם תכלית הסעיף. (ראה בהשוואה, ת.פ. (קריות) 15352-06-14 **מדינת ישראל נ' מונסון** (24.12.2014); ת.פ. 20965-12-12 **מדינת ישראל נ' דרפקין** (10.6.2013), השופט ליבדרו).

6. כאמור, המאשימה מסכימה, בהגינותה, שלא היה מקום לשלוח את המכתב לכתובת אליה נשלח. לא

הובהר מהו מקום זה, היינו אם מדובר בכתובת בה ניתן היה להניח שהדברים יובאו לידיעת הנאשם, למשל באמצעות בני משפחתו המתגוררים עימו (ראו בהשוואה סעיף 237(א)(1) לחסד"פ). לו כך היה הדבר, אפשר והייתה המאשימה יוצאת ידי חובה ואולם, לא הובאו בפני נתונים מהם ניתן להסיק שאכן מדובר בכתובת המקיימת את דרישת הסבירות והתכלית שתוארה לעיל, וזאת בהינתן שמדובר היה באסיר והדבר היה ידוע למאשימה (ובכל מקרה היה צריך להיות ידוע). במצב דברים זה, נכון הייתה עושה המאשימה אם הייתה פועלת להמצאת המכתב לידי הנאשם באמצעות מפקד בית המאסר בו היה נתון, כאמור בתקנה 51 לתקנות סדר הדין הפלילי, תשל"ה-1974. ודוק: עמדת הייתה שונה, לו נסיבות העניין היו כאלו שהמאשימה לא הייתה צריכה לחשוש שהנאשם אסיר. ואולם, במקרה זה כפי שצוין לעיל, מדובר היה במי שעבר את העבירה מושא מכתב היידוע זמן קצר מאוד קודם לכן (חודש וחצי) בהיותו אסיר והדברים אף צוינו בכתב האישום. ברי אפוא שהיה מקום לברר אם הנאשם עדין אסיר ולוודא שמשלוח המכתב משיג את תכליתו - להביא לידיעת החשוד (כיום, הנאשם) את זכותו לפנות בבקשה להימנע מהגשת אישום נגדו. כאמור, המאשימה אינה חולקת על כך.

7. המסקנה היא שהמאשימה הפרה את חובתה ליידע את הנאשם בדבר זכותו לפנות בבקשה להימנע מהגשת אישום נגדו. השאלה היא מהי תוצאתו של הפגם.

8. על תכליתו של שימוע טרם הגשת כתב אישום עמד בית המשפט העליון במסגרת ע"פ 1053/13 **חסן היכל** נ' **מדינת ישראל** (23.6.2013) (להלן - עניין **הייכל**):

"השימוע נועד לאפשר לחשוד בעבירה מסוג פשע לשטוח את טענותיו לפני הרשות המוסמכת קודם שתחליט אם יש מקום להעמידו לדין. זכות השימוע מגנה על זכויות חשודים, ועשויה לייעל את מלאכת התביעה. ככל שיהא ביד החשוד לשכנע את התביעה שאין להעמידו לדין, תיחסך ממנו הפגיעה האינהרנטית הנלווית לאישום פלילי בעבירה חמורה. כך גם ייחסכו משאבי תביעה ושיפוט הכרוכים בניהולו של הליך פלילי".

9. בצד היתרונות המעשיים שבעריכת השימוע, כאמור, הצורך בקיומו של שימוע טרם הגשת אישום בא למנוע את הפגיעה בחשוד הנובעת מעצם הגשת האישום. מכאן החשיבות שבשמירה על זכותו לשכנע את המאשימה להימנע מהגשת אישום. ראו:

"העמדתו של אדם לדין פלילי כורכת עימה פגיעה בזכויותיו החוקתיות. הפיכתו של אדם לנאשם בפלילים משנה את חייו. יש לה השלכות כבדות משקל והשלכות רבות על כל תחומי חייו. "המעמד" של נאשם קשה הוא לאדם. עם הגשת כתב-האישום משתנה עולמו. שיווי המשקל הנפשי והחברתי ממנו נהנה מתערער. הוא נתון לסיכונים חדשים. הוא נפגע חברתית. הוא נפגע כלכלית. ימיו ולילותיו אינם כתמול שלשום" (בג"צ 7357/95 **ברקי פטה המפרס (ישראל) נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ(2) 785, 769 (1996)).

10. משכך, הגשתו של כתב אישום טרם קיומו של שימוע, מקום בו החשוד לא ויתר על זכות זו, פוגעת בזכויותיו ועלולה לפגוע אגב כך גם באמון הציבור בהליך המשפטי. בענייננו, נלוותה לכך פגיעה פוטנציאלית נוספת, בשל העובדה שמדובר באסיר, שכן להגשתו של כתב אישום נוסף עשויה להיות השלכה על זכויותיו כאסיר, לרבות אפשרות לשחרור מוקדם (ראו בעניין זה גם **הנחיות פרקליט המדינה מס' 3.6**: הגשת כתב אישום נגד נאשם המרצה עונש מאסר בגין עבירה אחרת, או נגד אסיר ששוחרר (על תנאי) ברישיון (עדכון אחרון: 2.9.19)).

11. מהי תוצאת הפרה זו. כידוע, החלטה להעמיד אדם לדין היא החלטה מנהלית. במשפט המנהלי מקובלת הגישה לפיה לא כל הפרה של חובה מביאה לבטלות ההחלטה אלא "יש להבחין בין פגם בהליך לבין תוצאת הפגם. פגם משפטי מאותו סוג עשוי להוביל במקרים שונים לתוצאות שונות, לפי הנסיבות של כל מקרה ומקרה. מטבע הדברים, החלת דוקטרינת הבטלות היחסית בנוגע לפגם משפטי בפעולת הרשות נעשית תמיד על רקע נסיבותיו הפרטניות של המקרה" (עניין **הייכל**). כלל זה אומץ גם בהליכים פליליים (ע"פ 2413/99 **גיספן נ' התצ"ר**, פ"ד נה(4) 673).

12. המאשימה מציעה לקיים שימוע בדיעבד. לדידי, קיומו של שימוע בדיעבד, תוך הותרת כתב האישום תלוי ועומד, אינו מעניק לנאשם הזדמנות הוגנת לשכנע את המאשימה להימנע מהגשת כתב אישום נגדו. החוק העניק לחשוד הזדמנות לעשות כן טרם הגשת האישום ולא לאחריו. כפי שצוין בעניין **הייכל** "כדי שיגשים את תכליותיו באופן מיטבי, יש לקיים את השימוע מראש. זהו הכלל, וככל שאין טעמים לסתור, מן הראוי להקפיד עליו". לא מצאתי במקרה זה כל סיבה למנוע מהנאשם זכות זו ולהעמידו בעמדה נחותה, מקום בו האשם לאי קיומו של שימוע אינו רובץ לפתחו. ראו:

"זכות השימוע נתונה לחשוד בשלב שבו טרם הוגש נגדו כתב אישום, ולא לאחר הגשתו. אין דומה שימוע ביחס לכתב אישום שטרם הוגש, לשימוע הנערך לאחר הגשתו. אין דומה שימוע לפני מעשה, לשימוע בדיעבד, בעוד כתב אישום תלוי ועומד." (בש"פ 984/10 **פלוני נ' מ"י** (25.2.10) (להלן- עניין **פלוני**))

13. אכן, עומדת לזכות המאשימה חזקת תקינות המנהל, לפיה תקיים שימוע בדיעבד בלב פתוח ונפש חפצה אף אם כתב האישום כבר הוגש. ואולם, לא ראיתי איזה נזק ייגרם מביטולו של כתב האישום ועריכת שימוע בנתונים דומים לאלו בהם היה אמור הוא להתקיים לו קיימה המאשימה את חובותיה. הסנגור אישר שקבלת הטענה אין משמעה זיכוי (חרף הכפירה ממנה הסכים לחזור) ואכן, אם טענות הנאשם בשימוע תדחינה אין מניעה להגיש את כתב האישום מחדש, שכן בעקבות הצהרת הסנגור חוזרים אנו לשלב שטרם הקראה. אציין עוד שעניינו שונה מעניין **הייכל** ומשכך, אין מניעה להגיע לתוצאה שונה. בעניין **הייכל**, נערך לנאשם שימוע בדיעבד ועל כך הלין הוא במסגרת הערעור וזאת לאחר שנשמעו ראיות והוא הורשע. עניינו שונה, שכן מצויים אנו בתחילת ההליך, טרם נשמעו ראיות וניתן להשיב את הגלגל אחורה ללא כל נזק, וזאת בניגוד לעניין **הייכל**. כמו כן לנאשם טענות עובדתיות כנגד האישום וקיימת אפשרות שעצם קיומו של כתב אישום נגדו תגרור פגיעה כאמור לעיל. משכך, יש לשימוע תוחלת שראוי בגינה לאפשר את קיומו בתנאים להם היה זכאי הנאשם אלמלא הפגם שנפל כאמור.

14. **אני מורה אפוא על ביטולו של כתב האישום.** השימוע ייערך בתוך 30 יום מהיום בכתב, בהתאם לפניית הסנגור. ככל שיוחלט על הגשת כתב אישום לאחר קיומו של השימוע, כתובתו של הסנגור תהא כתובת להמצאה וניתן יהיה להמציא למשרדו את כתב האישום.

להמציא לצדדים את ההחלטה.

ניתנה היום, ח' שבט תש"פ, 03 פברואר 2020, בהעדר הצדדים.